

МОВА і КУЛЬТУРА

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

Випуск 8

ТОМ
VII/₃

Інститут філології
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
Інститут мовознавства ім. О. О. Потебні НАН України
Інститут психології ім. Г. С. Костюка АПН України

СЕРІЯ «ФІЛОЛОГІЯ»

Наукове видання

«МОВА І КУЛЬТУРА»

Випуск 8

Том VI
Частина третя

**ХУДОЖНЯ ЛІТЕРАТУРА
В КОНТЕКСТІ КУЛЬТУРИ**

ВІДАВНИЧИЙ ДІМ ДМИТРА БУРАГО

Видавничий Дім Дмитра Бураго
Київ 2005

УДК 80 + 008] (082)

ББК 81я 43

М 74

М 74 **МОВА І КУЛЬТУРА.** (Науковий щорічний журнал). – К.: Видавничий Дім Дмитра Бураго, 2005. – Вип. 8. – Т. VI. Ч. 3. Художня література в контексті культури. – 252 с.

Видання зареєстроване Державним комітетом
інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України.
Свідоцтво КВ № 4332 від 27.06.2000 р.

Засновник:

Фонд розвитку культури і мистецтва «ПАРАД ПЛАНЕТ»

Видається за рішенням Вченої ради
Інституту мовознавства ім. О. О. Потебні НАН України від 1.06.2000 р.

Головний редактор Д. С. Бураго

Редакційна рада:

д-р філол. наук, проф. *А. Й. Багмут*; д-р філол. наук, проф. *В. М. Бріцин*; д-р філол. наук, проф., академік АН ВШ України *Ю. Л. Булаховська*; д-р філол. наук, проф. *О. П. Воробйова*; д-р філол. наук, проф., академік АН ВШ України, заслужений працівник ВШ України *М. О. Карпенко*; д-р філол. наук, проф. *Т. В. Клеофастова*; д-р філол. наук, проф. *Ю. І. Корзов*; д-р філол. наук, проф. *Н. В. Костенко*; д-р філос. наук, проф., заслужений діяч науки і техніки України *С. Б. Кримський*; д-р філол. наук, проф., член-кор. НАН України *Н. Є. Крутікова*; д-р філол. наук, проф. *А. К. Мойсієнко*; д-р філол. наук, проф. *Ф. О. Нікітіна*; д-р філос. наук, проф., академік НАН України *О. С. Онищенко*; д-р пед. наук, канд. філол. наук, проф. *Г. В. Онкович*; д-р філос. наук, канд. істор. наук, проф. *Ю. В. Павленко*; д-р філол. наук, проф. *Г. Ф. Семенюк*; д-р філол. наук, проф., академік НАН України, заслужений діяч науки і техніки України *В. Г. Скляренко*; д-р філол. наук, проф. *О. С. Снитко*; д-р філол. наук, проф. *Е. С. Соловей*; д-р психол. наук, проф., член-кор. АПН України *Н. В. Чепелєва*.

УДК 80 + 008] (082)

ББК 81я 43

Рецензенти:

д-р філол. наук, проф., академік НАН України *Д. В. Затонський*
д-р філол. наук, проф. *Н. Г. Озерова*
канд. філол. наук, доц. *П. П. Алексєєв*

Видання затверджено ВАК України:

Постанова президії ВАК України від 8.11.2000 р. № 1-01/9 (літературознавство);
Постанова президії ВАК України від 13.12.2000 р. № 2-01/10 (мовознавство).

© Інститут філології Київського національного університету
імені Тараса Шевченка, 2005
© Інститут мовознавства ім. О. О. Потебні НАН України, 2005
© Видавничий Дім Дмитра Бураго (майнові), 2005

«ДУХОВНА ОДИССЕЯ» ЯК ПРИКЛАД ЕМБЛЕМАТИЧНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ ТРАДИЦІЙНОГО СЮЖЕТУ

Статья посвящена рассмотрению особого вида переосмысления традиционного сюжета – эмблематического функционирования. Структурный анализ романа Дж. Джойса «Улисс» позволяет говорить о новом виде эмблематического функционирования «Одиссеи» – «духовной одиссеи», которая заключается в перенесении повествовательного акцента с возвращения Одиссея на его странствие. Для ирландского романиста доминантой романа выступает метафизическое «странствие» героя, ведущее к духовному воссоединению с «сыном». Ключевые слова: традиционный сюжет, «Одиссея», эмблематическое функционирование, «духовная одиссея».

Article is devoted to the consideration of a special kind of reconsideration of a traditional plot – emblematic functioning. The structural analysis of novel by J. Joyce «Ulysses» allows to speak about a new kind of emblematic functioning of «Odyssey» – «spiritual odyssey» which consists in transferring narrative accent from returning of Odysseus to his wandering. For the Irish novelist the dominant of the novel is the hero metaphysical «wandering» conducting to his spiritual reunion with the «son». Key words: traditional plot, «Odyssey», emblematic functioning, «spiritual odyssey».

Стаття присвячена проблемі функціонування традиційних сюжетів міфологічного походження та особливостям їх переосмислення. Питання про використання античного спадку має давню традицію, воно було програмним ще у представників «Плеяди». Античні зразки становили основу для французької класичної літератури. Проте за теорією наслідувань Дю Беле, запозичення античних сюжетів і образів не повинно бути простим текстовим плагіатом – імітація складає лише елемент поетичного творення, іншими складниками якого є натхнення і творчий ентузіазм [1: 122]. Г. К. Юнг також підмітив здатність міфології до руху: «Це дещо застигле і мобільне, субстанціональне і все ж не статичне, здатне до трансформації» [2: 13]. Говорячи про особливість використання традиційних сюжетів і образів, О. Веселовський відзначав, що попит на давнину виникає від появи нових відчуттів і сподівань, для вираження яких важко знайти відповідну форму. Звичні форми вже не відповідають цим вимогам, оскільки вони досить тісно зрослися з певним змістом, невіддільні від нього і важко пристосовуються до нього. Тоді людина звертається до тих образів і мотивів, у які дуже давно були вкладені її думки і почуття, що зараз усталились і не заважають їй накласти на ці старі форми свій новий відбиток [3: 303]. Таким чином, О. Веселовський підводить нас до проблеми авторського використання міфологічного матеріалу і методів, які дозволили б осмислити сучасне через минуле. У зарубіжному літературознавстві немає єдиного підходу до визначення методів осучаснення традиційного матеріалу (Т. Ціолковський, Е. Херд, Д. Уайт), проте у вітчизняних дослідженнях А. Нямцу дається детальна і вичерпна характеристика форм і способів переосмислення традиційного матеріалу. У даній статті нами буде здійснено спробу розглянути деякі особливості переосмислення гомерівської «Одиссеї», яка однією із найактивніше функціонуючих традиційних структур.

Особливості просторової побудови «Одіссеї» зумовлюють поступовий перехід від простого продовження чи дописування сюжету, до складнішого переосмислення, пов'язаного з розвитком науки, техніки, психології. З'являються твори, в яких від прото-сюжету залишилася лише назва – «одіссея», що є символом подорожі, пригод (і не лише на морі). Пластичний принцип просторових зв'язків у «Одіссеї» – здатності простору «стискатися» і «розтягуватися» [4: 54], який виражається у різній затраті часу на його подолання різними персонажами, впливає на хід подій та вчинки героїв, а основне – «для поета важлива не величина відстані, а наявність простору як перепони для повернення Одіссея...» [4: 54]. Ця особливість спричиняє перехід «Одіссеї» (і конкретного образу) на символічний рівень – позначення будь-якої подорожі, що супроводжується долаттям численних перешкод. Як зазначає А. Нямцу, відбувається «апокрифізація» матеріалу, при якій на перший план висувається емблематична функція образу» [5: 14–15].

Зокрема, в ХХ ст. розробляються дві «одіссеї – подорожі»:

- а) морська одіссея (Дж. Лондон «Північна Одіссея»);
- б) космічна одіссея (А. Кларк «Космічна одіссея 2001 року»).

Такий розподіл зумовлений розвитком цивілізації. Для древніх море символізувало динаміку життя й смерті, ту нездоланну силу, яку неможливо приборкати. «Море – символ безодні, що уособлює народження й смерть» [6: 236]. Перемога над цією стихією уже робить із людини героя, який зміг подолати саму смерть. Долання перешкод, довге плавання, яке дорівнює десятирічній війні з Троєю, стає тим часом, який потрібен герою для зміни, що і вимагають закони міфологічного жанру. Прихильники юнгіанської теорії підсвідомого вбачають у подорожі Одіссея пошук себе і «протистояння розумного й благородного начала людини (самого Одіссея) і тваринного начала, уособленого його супутниками» [7: 44]. Деякою мірою вони наближаються до думки дидактиків, які знаходили в гомерівських епізодах повчальні елементи, говорячи, що подорожі ітакійця стають символами боротьби героя з власними інстинктами. Одіссей стає своєрідним «архетипом мандрівника», а завдяки доланню божественного Фатуму – людиною нового часу. Зазначені факти пояснюють поступовий перехід від «морської одіссеї» до «космічної одіссеї», від пригодницького роману до наукової фантастики.

У ХХ ст. нові творчі підходи до розуміння літератури навіюються розвитком психології, науковими теоріями З. Фрейда, К. Г. Юнга. З'являються твори, які трансформують «фізичну подорож» у «духовну подорож». Першопричинами виникнення такого переосмислення стають невичерпний творчий запас людини, прагнення заглянути в себе, зрозуміти власне «Я» та місце, яке вона займає в світі. Характеризуючи Одіссея, Т. Цюлковський зазначив, що йому притаманні дві сталі характеристики: «він мандрівник *par excellence* і є уособленням розуму у світі грубої сили» [9: 226]. Саме ці характеристики героя привертають увагу Дж.Джойса в романі «Улісс», головний герой якого Леопольд Блум стає «інтелектуальним мандрівником в фізичному та метафізичному світі» [9: 226]. Поява роману не була зустрінута однозначно і викликала хвилю дискусій, в якій думки розділилися від схвалення аж до його заборони. За словами самого автора цей роман ще довго буде заставляти ламати голови багатьом критикам, адже містить багато ремінісценцій та алюзій, уривків із різних творів та величезну кількість імен реальних осіб і літературних персонажів [див.: 9: 177].

Роман ірландського письменника піддавався численним всебічним дослідженням, але ми вважаємо за потрібне зупинитися на його структурній побудові та простежити паралелі між романом «Улісс» і гомерівською «Одіссеєю». Як зазначав сам автор,

«Одіссея» може бути прочитана як пригоди типового буржуа, а головний герой давньогрецької поеми та роману є багато в чому одним і тим же типом людини, яка здійснює ті ж самі завдання [цит. за: 10: 311]. Таким чином, автор говорить про можливість емблематичного використання давньогрецької поеми, яке він успішно реалізує. Роман Дж.Джойса називають філософським епосом епохи модернізму, який запропонував узагальнену концепцію кінця героїчних ідеалів в житті і героїчного пафосу в мистецтві [5: 107]. «Улісс» являє собою сучасне бачення людини початку ХХ ст. не античного героя-воїна, а героя в значенні «протагоніста» твору. На факт розбіжності у використанні терміну «герой» звертає увагу Р. М. Торренс, який акцентує увагу на тому, що «герой» часто вживається для позначення «головного персонажа» у творах, що повністю нівелюють героїзм. Дослідник зазначає, що цей термін часто вживається у значенні «антигероїв», чия деградація, незначущість, або пасивність не відповідають якостям справжнього героя в епосі та трагедії [11: 5]. У зазначеному сенсі таким героєм роману «Улісс» є Леопольд Блум. Цікаву думку щодо функцій головного героя у романі ірландського письменника висуває вітчизняний літературознавець І. Зварич: «заявлений у назві герой постає не персонажем, а самим текстом, мікрокосмом, засвідчуючи свою міфологічність не тільки іменем та зв'язком з протосхемою, а й космологічним характером «тілесного» структурування Всесвіту» [12: 197–198]. Таким чином, дослідник виокремлює риси постмодерністського мислення, які започатковуються романом «Улісс».

Первинну багатозначність та багатоплановість роману деякі дослідники вбачають у його назві. Вони стверджують, що перш за все автор використовує принцип комічної гри на впізнаванні. Беручи за основу гомерівський сюжет, він використовує латинізоване ім'я Одіссея – Улісс, тим самим зіштовхуючи різне трактування цього героя у Гомера та Вергілія. Адже хитромудрість гомерівського Одіссея – це майстерність, а вергілієвського – вада, яка заслуговує осуду [13: 108]. Проте Д. Вікіс мотивує вибір автором латинського імені героя його легшим упізнаванням: «Так як більшість людей знає, хто такий «Вулкан», а не «Гефест», або «Циклопи», а не «Поліфем», так і «Улісс» має перевагу над «Одіссеєм»» [10: 305]. Ці думки є досить суб'єктивними, проте мають право на існування. Велика кількість алюзій у самому тексті роману з одного боку та історично зумовлений частіший ужиток римського імені героя «Одіссея» з іншого можуть слугувати підтвердженням обох точок зору.

Дж.Джойс будує свій роман за принципом антитезовості. Так, Леопольд Блум є простою середньостатистичною людиною, яка переживає гоніння і «подорожі» не через примхи богів, а з огляду на звичайний, буденний плин життя. Блума й Одіссея поєднує те, що вони – брати по долі, вигнанці, але Леопольд – це «Улісс, який не повернувся на Ітаку» [13: 109]. Цей факт підсилюється грою алюзій, яка полягає в тому, що ім'я головного героя означає «цар, володар світу». Фізичне повернення Блума додому можна назвати вимушеним, а не героїчним та тріумфальним. Відсутність авторитету і хитке сімейне становище не дозволяють здійснитися його повному духовному поверненню. Відмінність Улісса-Блума від Одіссея точно підмітив Д. Вікіс. Гомерівського Одіссея переслідують дві думки: невпевненість у вірності Пенелопи і у тому, що він коли-небудь повернеться на Ітаку. Тоді як Блум як справжній буржуа цілком впевнений, що він повернеться додому пізніше ввечері, але, водночас, сумнівається у дружині [10: 307]. Дружина Леопольда – Меріон Блум поєднує в собі цілком протилежні риси гомерівських персонажів: вона є водночас дружиною Блума, а отже, – Пенелопою та спокусницею Каліпсо, що його духовно гнобить, обмежує свободу, не дає вирватися з «сімейного острова» рутинного

життя. Не дивлячись на те, що Меріон постійно зраджує своєму чоловікові, вона все таки мріє про владнання стосунків із ним. Своїми адюльтерами Моллі намагаються примусити Леопольда задуматися над їхніми сімейними проблемами, змінити життя. Гомерівські женихи відповідно до джойсового сюжету стають антипрототипами коханців. Коханці/женихи роздирають сім'ю/державу Блума, підточуючи його духовний спокій і впевненість у собі. В романі «Улісс» коханці, на відміну від гомерівських женихів, які фізично спустошували ітакійську державу, знищують Блума духовно, принижують в очах оточуючих, руйнують зсередини.

Розбіжністю між древньогрецьким і модерністським твором є відмінність в оточуючих головного героя персонажах. Так, Одиссей має сина Телемаха, тоді як Блум – дочку Міллі (старший син помер будучи ще немовлям). Проте відсутність сина компенсується наявністю юнака Стівена Дедала, який стає духовним сином Леопольда Блума. В свою чергу, фізична подорож Одиссея перетворюється в духовну; возз'єднання із дружиною замінюється духовним єднанням із «сином». Таким чином, у романі Дж. Джойса можна виділити такі основні антитези:

- 1) Леопольд = Одиссей;
- 2) Моллі = Пенелопа – Каліпсо;
- 3) Телемах = Міллі
син дочка
- 4) коханці = женихи;
- 5) єднання з дружиною – єднання з сином;
- 6) фізична подорож – духовна подорож.

Як і для більшості романів ХХ ст., для роману «Улісс» характерне наповнення сюжетно-міфологічного змісту сучасною проблематикою. Так, в образі фантастичних лотофагів Дж. Джойс показує людей «одурманених» не лише наркотиками, тютюном, а й релігією [9: 172]; в образі циклопа, що не визнає ніяких божественних законів, показує ірландський націоналізм, осліплений ненавистю до всього неірландського [9: 182]. Проте, історичне тло слугує в романі лише для того, щоб яскравіше окреслити самотність головних героїв – Леопольда Блума та Стівена Дедалуса. М. Епштейн зазначає: «Реальний смисл його пошуків здобувається поза контактами з сучасниками – в тій міфологічній прасхемі, де він – Телемах, син Улісса» [10: 253]. Підтвердженням головної ідеї твору – духовного возз'єднання – може слугувати порівняння структурної побудова роману «Улісс» та «Одіссеї». Гомерівську поему можна умовно поділити на три частини:

- I. Итака та Телемах (1–4 пісні);
- II. Подорож Одиссея (5–6, 9–12);
- III. Помста Одиссея (13–24).

Ці гомерівські частини відповідають таким розділам роману «Улісс»:

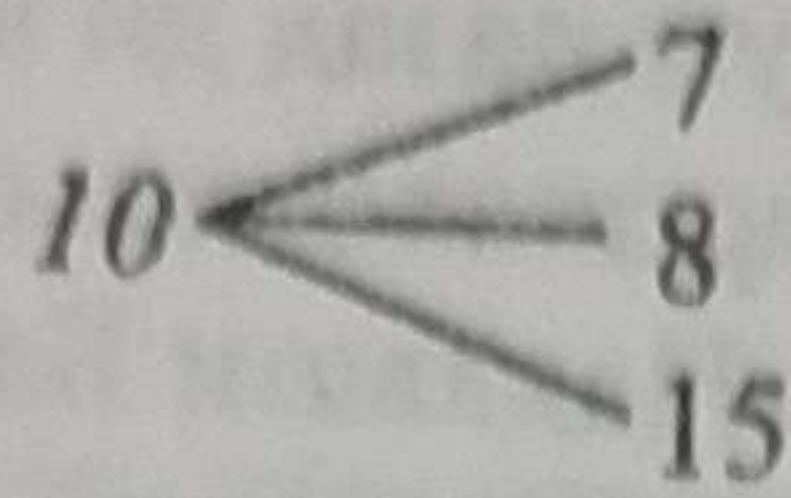
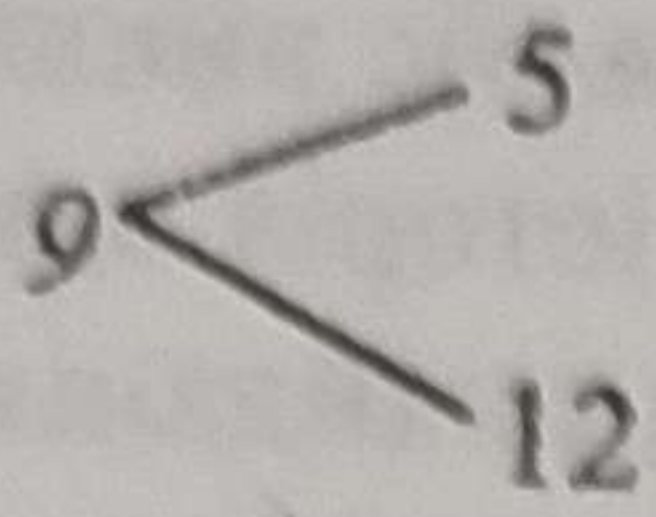
- I. Телемахіда (1–4);
- II. Блумсдей (5–15);
- III. Повернення додому (16–18).

Порівнюючи названі розділи можна зробити висновок, що вони сюжетно майже відповідають один одному, виконуючи функцію «крокв» [13: 108], хоча й відрізняються кількісним вмістом епізодів. Перші частини «Одіссеї» та «Улісса» однакові, тоді як між другими і третіми розділами очевидні диспропорції. Друга умовно виділена частина гомерівської поеми удвічі більша від джойсівської «Блумсдей» (6: 12). Потрібно відмітити й те, що 7 і 8 пісні не включені до «другого» розділу, оскільки вони не є власне подорожжю Одиссея, а розповідають про його перебування у царя Алкіноя.

Цікаво буде провести паралелі між гомерівськими частинами та частинами роману «Улісс» (рис. 1).

$$5 = 4;$$

$$6 = 13;$$

$$11 = 6$$

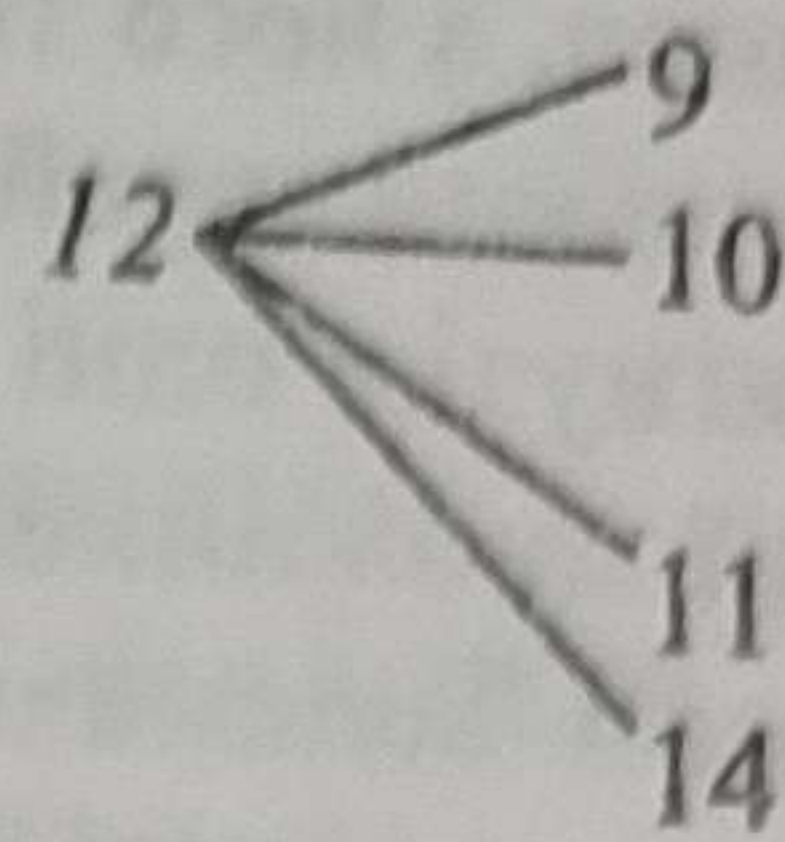

Рис. 1. Порівняльна схема сюжетної побудови «Одіссеї» та роману Дж. Джойса «Улісс» (номери гомерівських пісень виділено курсивом).

Очевидним є те, що одній гомерівській пісні у Дж. Джойса відповідають від 2 до 4 епізодів. Ірландський письменник подрібнює гомерівські епізоди, які містять кілька пригод. Так, пісня 9 ділиться на: 5 – «Лотофаги» та 12 – «Циклоп»; 10 на 7 – «Еол», 8 – «Лестригони» та 15 – «Цирцея»; 12 на 9 – «Сцилла і Харибда», 10 – «Бродячі скелі», 11 – «Сирени» та 14 – «Бики Геліоса». Співвідношення між третіми частинами можна виразити такою пропорцією: 12:3, де гомерівська частина «Помста Одиссея» – у чотири рази більша від джойсової «Повернення додому». Така невідповідність кількості епізодів у розділах не є випадковістю, оскільки Дж. Джойс відступає від гомерівського мотиву помсти, який займає вагомe місце у поемі «Одіссея». Для ірландського романіста помста не виступає домінантою твору, головним для нього є «подорож», яка веде до духовного возз'єднання з «сином». Ось чому Дж. Джойс удвічі розширює другу частину і в чотири рази скорочує останню. На факт перенесення оповідного акценту на блукання, а не на повернення звертає увагу Д. Вікіс. Дослідник вбачає у цьому вплив на Дж. Джойса версії «Одіссеї» Ч. Лемба «Пригоди Улісса» (1808), яка стала першим знайомством майбутнього письменника з відомою поемою в дитинстві [10: 304].

Проте неординарність структурної побудови роману «Улісс» не закінчується вище переліченими фактами. У другій частині роману «Блумсдей» (рис. 1), очевидна непослідовність розміщення епізодів Дж. Джойса стосовно протоджерела. Але як зазначає Д. Вікіс, роман «Улісс» не контролюється «Одіссеєю»: ««Улісс» керується логікою подій, які відбуваються одного звичайного, але не випадкового літнього дня в Дубліні на початку століття» [10: 306]. Кожний епізоду роману має певну часову детермінованість. Дія епізоду «Лестригони» відбувається о тринадцятій годині, тому що у Дж. Джойса лестригони-канібали символізують зуби, шлунок та голод, а тринадцята година – час втамувати цей голод, обідня година. Часове розгортання епізоду «Цирцея» – дванадцята година – зумовлене тим, що паралельний гомерівський епізод є наймагічнішим і повним перетворень, а північ є часом відьомським, часом магії та містики. У свою чергу, пізніше розташування цього епізоду в послідовності подій Д. Вікіс пояснює тим, що: «Ніч – логічний час для пари бешкетуючих студентів, щоб відвідати Найтгаун» [10: 307]. Х. Кеннер поділяє думку Д. Вікіс у тому, що паралелі між «Одіссеєю» та «Уліссом» простежуються лише тому, що Дж. Джойс знайшов їх у реальному житті Дубліна [13: 188]. Таким чином, давньогрецька поема стає лише засобом для реалізації авторського задуму та відіграє лише роль міфологеми.

Роман Дж. Джойса «Улісс» можна назвати романом-ребусом ХХ століття, який ще довго буде залишатися не до кінця розгаданою загадкою, ключ до якої буде шукати ще не одне покоління дослідників. Характер взаємозв'язків між «Одіссеєю» та романом

Дж. Джойса «Улісс» визначає У. Б. Йейтс. Письменник зауважує, що «Одіссей – тінь Блума, її відображення на стіні, яке деколи спотворюється, але завжди залежить від оригіналу. Блум – оригінал, а його тінь відносить розум назад до витоків західної культури й літератури. Дублінський єврей та ітакійський цар знаходяться в одному й тому ж часовому континуумі і втягнуті в одні й ті ж проблеми. Надавши Блуму цю тінь, Джойс викликає в уяві свої емоції множинності» [цит. за: 10: 316]. На думку К. Г. Юнга, історія одного дня Улісса-Блума і Телемаха-Дедалуса – це буття, яке, відділившись від «кайданів фізичного і ментального світів, відсторонено споглядає їх» [16: 74]. Давньогрецька поема надає роману Дж. Джойса архетипічної глибини, акцентуючи увагу на універсальності сюжетної схеми та є яскравим прикладом емблематичного функціонування «Одіссеї».

ЛІТЕРАТУРА

1. Histoire de la littérature française / dirigé par P. Brunel. – Paris/Bruxelles/Montréal: Bordas, 1972. – 768 p.
2. Юнг Г. К. Душа и миф: Шесть архетипов. – К.: Порт-Рояль: М.: Совершенство, 1997. – 384 с.
3. Веселовский А. Н. Историческая поэтика. – М.: Высшая школа, 1989. – 408 с.
4. Дружинина Е. Ф. Пластический принцип пространственных связей в «Одиссее» Гомера // Вестник Московского университета. – Серия 9. Филология. – М.: Изд-во Моск. гос. ун-та, 1981. – № 4. – С. 51–58.
5. Нямцу А. Поэтика современной фантастики. – Черновцы: Рута, 2002. – 240 с.
6. Маковский М. А. Язык – Миф – Культура. Символы жизни и жизнь символов. – М.: Наука, 1996. – 330 с.
7. Колосובה Е. Загадки «Одиссеи» // Новый Акрополь. – 2002. – № 5. – С. 42–45.
8. Ziolkowski T. The Odysseus theme in recent German fiction // Comparative literature. – 1962. – Vol. XIV. – № 3. – P. 225–241.
9. Джойс Джеймс. Улисс: Роман / Джеймс Джойс; Пер. с англ. В. Хинкиса и С. Хоружего; Вступ. Д. С. Лихачева; Коммент. Е. Гениевой // Иностранная литература, 1989. – № 1. – С. 140–186; № 2. – С. 127–177; № 3. – С. 114–166; № 4. – С. 103–163; № 5. – С. 157–185; № 6. – С. 143–185; № 7. – С. 154–186; № 8. – С. 142–181; № 9. – С. 101–185; № 10. – С. 121–159; № 11. – С. 117–170; № 12. – С. 157–193.
10. Wykes D. The Odyssey in Ulysses // Texas studies in literature and language. – 1968. – Vol. X. – № 2 – P. 301–316.
11. Torrance R. M. The Comic Hero. – Cambridge, Mass., and London: Harvard University Press, 1978. – 346 p.
12. Зварич І. Миф у генезі художнього мислення. – Чернівці: Золоті литаври, 2002. – 236 с.
13. История зарубежной литературы XX века: Учебник / Под ред. Л. Г. Михайловой и Я. Н. Засурского. – Л.: ТК Велби, 2003. – 544 с.
14. Эпштейн М. Парадоксы новизны: О литературном развитии XIX–XX веков. – М.: Советский писатель, 1988. – 416 с.
15. Kenner H. Dublin's Joyce. – London: Baltimore, 1956. – 317 p.
16. Юнг К. Г. Монолог «Улисса» // Юнг К. Г., Нойман Э. Психоанализ и искусство. – К.: Ваклер, 1996. – С. 72–86.

ЗМІСТ

<i>Головченко Т. А.</i> Релікти архаїчних уявлень і вірувань в орійських пам'ятках весняного і зимового циклів величальної і заклиальної календарно-обрядової поезії.	
<i>Проценко Ю. В.</i> Літературна сказка як елемент художественної культури.	5
<i>Костюк І. В.</i> Міфологічний герой: витоки, призначення і функції (культурологічний аспект).	13
<i>Якубовська Н. О.</i> «Духовна одіссея» як приклад емблематичного функціонування традиційного сюжету.	16
<i>Боровко В. Ю.</i> Художественний етнографізм як етнодифференціюючий фактор (на матеріалі белорусської прози ХХ века).	21
<i>Шадріна Т. В.</i> Модифікація «королівського ритуалу» у працях кембриджських міфокритиків.	27
<i>Свенцицкая Э. М.</i> Проблема специфіки художественного слова.	31
<i>Борисюк Т. П.</i> Теорія поетических жанров.	37
<i>Мялковська Л. М.</i> Теоретичні засади дослідження ідіостилю письменника.	43
<i>Драган В. Г.</i> Историко-филологические герменевтические ситуации в художественной литературе.	49
<i>Бонч-Осмоловская Т. Б.</i> Фракталы в литературе: в поисках утраченного оригинала.	53
<i>Назаренко М. И.</i> О жанровой природе исторической и псевдоисторической прозы.	58
<i>Клименко Е. В.</i> Новелла как дискурс.	64
<i>Стус Д. В.</i> Бібліографія як література.	72
<i>Коренева Е. Ю.</i> К вопросу о структуре литературного произведения.	77
<i>Канторович О. К.</i> Принцип системности в исследовании жанров драматургии.	83
<i>Ніконова В. Г.</i> Драма як специфічний засіб відтворення дійсності.	88
<i>Афанасьев И. Н.</i> Чернобыль как вызов (пролегомены литературы в эпоху катастроф).	92
<i>Бехта І. А.</i> Пріномінальні засоби адресації оповідного дискурсу.	98
<i>Шевців Г. М.</i> Автобіографічний дискурс в європейській літературній традиції.	103
<i>Ряснянська М. М.</i> Епізод, абсурдний до дійсного (літературні попередники абсурдизму).	109
<i>Майборода Н. В.</i> Микола Євшан про специфіку неоромантизму.	116
<i>Росстальна О. А.</i> Субкультура толкінізму: умови виникнення та сучасні реалії.	119
<i>Соболь О. Ю.</i> Поліфонія як інтердискурсивне явище.	123
<i>Обелець Ю. А.</i> Типи інтертекстуальності та їх кореляція з темпоральною структурою тексту.	127
<i>Шимчишин М. М.</i> Подвійний етнічний наратив як детермінанта подвійної свідомості (на прикладі повісті О. Кобилянської «В неділю рано зілля копала...» та роману Дж. Рис «Широке Саргасове море»).	134
	139

Науковий щорічний журнал

«МОВА І КУЛЬТУРА»

Випуск 8

Том VI

Частина 3

ХУДОЖНЯ ЛІТЕРАТУРА В КОНТЕКСТІ КУЛЬТУРИ

Макет, комп'ютерна верстка: *А. Д. Асоєва*

Адреса для листування:

01054, м. Київ-54, а/с 109

тел./факс: (044) 238-64-47, 238-64-49

e-mail: conf@graffiti.kiev.ua

Видавничий Дім Дмитра Бураго

01054, УКРАЇНА, м. Київ, вул. О. Гончара, 52, оф. 15.

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру

ДК № 2212 від 13.06.2005 р.

Підписано до друку 11.11.2005 р.

Формат 60 x 84 $\frac{1}{16}$. Папір офсетний. Гарнітура «Тип Таймс».

Обл.-вид. арк. 20,30. Ум.-друк. арк. 14,65. Наклад 300 прим. Зам. № 854.